

امنیت اقتصادی یکی از اصلی‌ترین ارکان امنیت ملی است، به طوری که می‌توان گفت، بدون برقراری امنیت اقتصادی در کشور، نمی‌توان از امنیت ملی سخنی به میان آورد. این رکن از امنیت ملی علاوه بر متغیرهای اقتصادی، تحت تأثیر متغیرهای دیگری، از جمله متغیرهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... است که بدون لحاظ آنها نمی‌توان این رکن را مورد بررسی قرار داد، زیرا تنش در هر کدام از این متغیرها، امنیت اقتصادی و به تبع آن، امنیت ملی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این رو، رصد و پایش عوامل اثرگذار بر آن از الزامها و اولویت‌های پژوهش در حوزه اقتصاد و امنیت به شمار می‌رود. پژوهشکده امنیت اقتصادی تدبیر با توجه به رسالت خود مبنی بر ارایه گزارش‌های کارشناسی در حوزه مطالعات امنیت اقتصادی، ماهنامه حاضر را به چاپ رسانده است. با توجه به اهمیت امنیت اقتصادی، در این شماره از ماهنامه در سه بخش راهبرد، هشدار و تحلیل موارد زیر بررسی می‌شود:

الف- راهبردها

بازار سرمایه از جمله بازارهای مهم برای تامین سرمایه برای دوره زمانی بلندمدت به شمار می‌آید. این بازار دارای ظرفیت‌های بالایی بوده که در صورت شناخت مشخصه‌های آن، می‌توان از این ظرفیت‌ها در دستیابی به جهش تولید بهره برد. با توجه به نیاز اقتصاد کشور به تأمین منابع بلندمدت، در مقاله نخست این بخش، به راهبردهای استفاده از ظرفیت بازار سرمایه برای جهش تولید پرداخته شده است.

اتحادیه اقتصادی اوراسیا از جمله ظرفیت‌های منطقه‌ای برای رشد و توسعه اقتصادی ایران به شمار می‌آید. اتحادیه اقتصادی اوراسیا از یک سو دارای ظرفیت‌های بالقوه برای برقراری روابط اقتصادی با کشورمان است و از سوی دیگر، ایران ظرفیت‌های بالایی برای ارتقای جایگاه این اتحادیه دارد. با توجه به مزیت‌های برقراری روابط اقتصادی بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، در مقاله دوم، راهبردهای همکاری اقتصادی ایران با این اتحادیه به‌ویژه در دوره تحریم فعلی، بحث و بررسی می‌شود.

ب- هشدارها

آمار و اطلاعات پایه اصلی و کلیدی برای تصمیم‌گیری‌های صحیح اقتصادی به شمار می‌آید. هر گونه اشتباهی در آمار و اطلاعات، تصمیم‌گیری‌های اقتصادی را به انحراف برده و ممکن است هزینه تصمیم‌گیری‌ها را به شدت افزایش دهد. متأسفانه، آمار و اطلاعات به‌ویژه در حوزه اقتصادی در کشور، دقت لازم را نداشته و تداوم این وضعیت می‌تواند تبعات سنگین برای تصمیم‌گیری‌ها و اجرای آنها داشته باشد. با توجه به اهمیت این موضوع، در مقاله اول این بخش، نبود آمار دقیق از اطلاعات کلیدی اقتصادی کشور و تبعات آن بحث و بررسی شده است.

اعطای مجوز در ابعاد مختلف و حوزه‌های مختلف بویژه حوزه‌های اقتصادی از جمله بخش‌های فسادزا در کشور به شمار می‌آید. تبیین مسایل و مشکلات موجود در نظام اعطای مجوز می‌تواند نقش کلیدی در شناخت و کنترل فساد در کشور داشته باشد. در مقاله دوم، به بررسی ماهیت نظام اعطای مجوز با تمرکز بر فسادزا بودن آن، پرداخته می‌شود.

ج- تحلیل‌ها

هند و پاکستان دو کشور منطقه‌ای ایران به شمار می‌آیند که دارای اختلافات سیاسی و اقتصادی زیادی در ارتباط با یکدیگر هستند. با توجه به اهمیت هر دو کشور هند و پاکستان برای امنیت اقتصادی و ملی ایران، شناخت روابط این دو کشور و حضور ایران به‌عنوان بازیگر کلیدی در حل اختلافات آنها، در مقاله اول این بخش، عوامل تعیین‌کننده ماهیت روابط هند و پاکستان تحلیل شده است.

فساد اداری و اقتصادی از جمله پدیده‌های نامیمون در اقتصاد کشورها و به‌ویژه در اقتصاد ایران به شمار می‌آید. هر چند سنجش این پدیده براساس آمارهای بین‌الملل سالانه از سوی نهادهای مختلف انجام می‌شود، اما سنجش بومی فساد در داخل کشور وجود ندارد و عدم توجه به این موضوع، ممکن است راهبردهای مبارزه با فساد را تحت تأثیر قرار دهد. در مقاله دوم، سنجش فساد اداری و اقتصادی براساس مؤلفه‌های بین‌المللی مورد بحث قرار گرفته و الگوی بومی برای سنجش فساد در کشور ارائه شده است.

گواهی اعتبار مولد (گام) یکی از سیاست‌های بانک مرکزی در سال جهش تولید برای حل مشکلات کمبود سرمایه در گردش بنگاه‌ها به شمار می‌آید. این سیاست از سوی بانک مرکزی برای حمایت از بنگاه‌ها اعلام شده است اما در عمل، اقدامات مشخص و معینی از آن مشاهده نمی‌شود. با توجه به اهمیت حمایت از بنگاه‌های تولیدی در شرایط فعلی کشور، فرایند طرح گام مورد بحث و بررسی قرار گرفته و پیامدهای آن، تحلیل شده است.

لازم به ذکر است ماهنامه امنیت اقتصادی با تکیه بر مطالعات بین‌رشته‌ای و با در نظر گرفتن روابط و آثار سایر متغیرها، امنیت اقتصادی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. امید است مقاله‌های ارائه شده در افزایش اثرگذاری سیاست‌ها و ارتقای امنیت اقتصادی کشور مفید واقع شوند.

محمد جعفری

مدیر مسؤول